

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/dla-mediow/komunikaty/27740,Porozumienie-o-wspolpracy-miedzy-Instytutem-Pamieci-narodowej-i-Muzeum-Wojska-w-.html>
20.04.2024, 07:11

Porozumienie o współpracy między Instytutem Pamięci narodowej i Muzeum Wojska w Białymstoku - Warszawa, 26 lutego 2016

Data publikacji 25.02.2016

E
v
e
n
t
N
a
m
e
S
t
a
r
t
D
a
t
e
E
n
d
D
a
t
e
D
u
r
a
t
i
o
n

Porozumienie o współpracy między Instytutem Pamięci narodowej i Muzeum Wojska w Białymstoku - Warszawa, 26 lutego 2016

26th Feb 2016 1:32pm

26th Feb 2016 1:32pm

N/A

Bial-8m.jpg

Spotkanie prezesa IPN Łukasza Kamińskiego i prezydenta Białegostoku Tadeusza Truskolańskiego (oba w głębi). Na pierwszym planie z prawej Robert Sadowski, dyrektor Muzeum Wojska w Białymstoku - organizatora Muzeum Pamięci Sybiru

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Łukasz Kamiński i dyrektor Muzeum Wojska w Białymstoku Robert Sadowski w obecności prezydenta Miasta Białegostoku dr. hab. Tadeusza Truskolańskiego podpisali porozumienie, mające na celu dokumentowanie i badanie historii przymusowych przesiedleń i ruchów migracyjnych obywateli Rzeczypospolitej w XX w. oraz propagowanie pamięci o ich losach". Docelowo w Białymstoku ma powstać Muzeum Pamięci Sybiru. Wspólne działania, jak przewiduje porozumienie, będą polegały na realizacji projektów badawczych, edukacyjnych, wystawienniczych, konferencji i seminariów naukowych oraz publikacji wyników prowadzonych badań. Strony porozumienia będą wymieniały się swoimi archiwaliaми, wynikami własnych badań i doświadczeniami, a także współpracowały przy tworzeniu stron internetowych poświęconych problematyce deportacji.

Spotkanie prezesa IPN Łukasza Kamińskiego i prezydenta Białegostoku Tadeusza Truskolańskiego (oba w gębi). Na pierwszym planie z prawej Robert Sadowski, dyrektor Muzeum Wojska w Białymstoku – organizatora Muzeum Pamięci Sybiru

Działania Instytutu Pamięci Narodowej zmierzające do upamiętnienia sowieckich deportacji i wywózki obywateli polskich po 17 września 1939 r.
Od początku istnienia Instytutu Pamięci Narodowej temat upamiętnienia sowieckich deportacji i wywózki obywateli polskich po 17 września 1939 r. oraz odwołanie losów zesłanych na Sybir należały do najważniejszych priorytetów działań edukacyjnych, naukowych i wydawniczych Biura Edukacji Publicznej IPN. Prowadzone badania naukowe koncentrowały się na ustaleniu liczby wywiezionych, warunkach pobytu na zesłaniu, powrotach z deportacji i losach zesłańców po powrocie do kraju.

Na przestrzeni piętnastu lat funkcjonowania Instytutu zorganizowano kilka krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, m.in.: *Polskie dzieci na tularczym szlaku 1939-1950* (Warszawa, 8 XI 2007 r.), *Exodus – deportacje i migracje. Wątek wschodni. Stan i perspektywy badań* (Białystok, 6 IX 2007 r.), *Deportacje Polaków z sowieckiej Białorusi i Litwy po drugiej wojnie światowej* (Białystok, 24 IV 2012 r.), *Deportacje do ZSRR z ziem polskich 1944/1945. Perspektywa porównawcza* (Katowice, 16 II 2015 r.) oraz *Sybir: Doświadczenie. Pamięć* (Białystok, 22-23 V 2014 r.).

Efektem badań nad „polskim Sybiem” jest kilkadziesiąt wydawnictw monograficznych, pokonferencyjnych, albumowych i wspomnieniowych, wśród których najważniejsze to obszerny (752 strony) tom *Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi w 1940 roku*, opublikowany w 2004 r. (jednocześnie w Warszawie i w Moskwie). Publikacja powstała we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych RP oraz Federalną Służbą Bezpieczeństwa Rosji. Ponadto wskazać tu można następujące publikacje: *Polskie dzieci na tularczym szlaku 1939-1950*, red. J. Wróbel, J. Zelazo, Warszawa 2008, *Exodus – deportacje i migracje. Wątek wschodni. Stan i perspektywy badań*, Warszawa-Białystok 2008 oraz *Sowiecki system obozowy i więzień. Przykłady wybranych państw*, Łódź 2013, *Deportacje do Związku Sowieckiego z ziem polskich w latach 1944-1945. Perspektywa porównawcza*, pod. red. S. Rosenbaum i D. Węgrzyn, Katowice 2015, oraz liczne artykuły naukowe.

Szczególną uwagę badacze IPN poświęcili tzw. Śląskiej Tragedii, czyli wywózkom Górnolązłaków do Związku Sowieckiego w 1945 r. Z ważniejszych prac poświęconych temu zagadnieniu należy wymienić: *Deportacje Górnolązłaków do ZSRR w 1945 roku*, red. A. Dziurk, M. Niedurny, Katowice 2004 oraz *Wywózka. Deportacje mieszkańców Górnego Śląska do obozów pracy przymusowej w Związku Sowieckim. Faktografia i konteksty – pamięć*, red. S. Rosenbaum, D. Węgrzyn, Katowice 2013. W opracowanej przez IPN elektronicznej bazie osób deportowanych z Górnego Śląska do Związku Sowieckiego w 1945 r. znajduje się obecnie około 37 tys. nazwisk.

Wśród licznych wydawnictw wspomnieniowych wymienić należy:
* „Nie jesteśmy całkiem zapomniani...” *Listy Jadwigi i Bolesława Haberów z łagrów i zesłania w ZSRR z lat 1946-1955*, wstęp, opracowanie, tłumaczenie Małgorzata Ruchniewicz, Warszawa 2014;
* *Przeżyliśmy lagry. Wspomnienia żołnierzy Okręgu Wileńskiego AK (1945-1949)*, wstęp i opracowanie Dariusz Rogut, Warszawa 2011;

* *Skalski Olgierd. Zwierzenia młodego zesłańca*, wybór, wstęp i opracowanie Janusz Wróbel, Warszawa 2012;

* *Zarzącki Władysław, z Wilna do Workuty. Wspomnienia komendanta garnizonu Okręgu Wileńskiego AK*, Warszawa 2011;

* *Tylko te listy po nich pozostały... Korespondencja z zesłania Eugenii i Władysława Simsonów*. Wybór źródeł, wstęp, wybór i opracowanie Andrzej Muczyński, Białystok 2011;

* *Wywieziono nas byłymi wagonami. Relacje deportowanych z Górnego Śląska do Związku Sowieckiego w 1945 roku*, wybór i oprac. S. Rosenbaum, D. Węgrzyn, współpraca K. Kartasiński, Katowice 2015;

* *Hejczyk Anna, Sybiracy pod Kilimandżaro. Tengeru. Polskie osiedle w Afryce Wschodniej we wspomnieniach jego mieszkańców*, Rzeszów-Kraków 2013.

Najważniejszym wydawnictwem albumowym jest *Gulag* autorstwa Tomasa Kiznego i Dominique Roynette, wydany we współpracy z Fundacją Picture Doc. (Warszawa 2015).

Kwestia deportacji w głąb ZSRR należała także do najistotniejszych tematów działań edukacyjnych Instytutu. Jak dotąd poszczególne oddziały Biura Edukacji Publicznej zorganizowały szesnastce wystaw koncentrujących się na tematyce sybiracko-zesłańczej prezentowanych w kraju i za granicą. Jedną z pierwszych ekspozycji dotyczących tej tematyki nosiła tytuł „Sybiracy. Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRR” i była prezentowana wieloletniej grupie uczestników II Ogólnopolskiego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w 2002 r. Od tego czasu białostocki oddział IPN jest stałym współorganizatorem Marszów, będących najważniejszą w kraju inicjatywą Związku Sybiraków. Ponadto Instytut stale współpracuje ze Stowarzyszeniem Rodzina Katyńska, placówkami i stowarzyszeniami noszącymi imię Zesłańców Sybiru. W ramach wspólnie podejmowanych działań pracownicy BEP IPN, biur oddziałowych i ich delegatur współorganizują działania rocznicowe (np. rocznica agresji sowieckiej na Polskę, Dzień Sybiraka), gromadzą notacje (kilkadziesiąt nagrań m.in. w zbiorach Centrali, OBEP w Łodzi, w Białymstoku), wygłaszają prelekcje i wykłady, realizują konkursy i projekty edukacyjne.

Biuro Edukacji Publicznej prowadzi także szereg działań edukacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców, mających na celu upowszechnienie wiedzy o losach Zesłańców, są to m.in.:

- wywiady i audycje w regionalnych rozgłośniach
- programy telewizyjne
- wykłady i prelekcje
- pokazy filmowe
- filmy dokumentalne

W ramach projektu „Patroni naszych ulic” Instytut wydał dwie broszury poświęcone Sybirakom: Ryszardowi Kaczorowskiemu i gen. Władysławowi Andersowi.

Najbardziej różnorodną i najbogatszą ofertą BEP IPN kierowana jest jednak do nauczycieli i uczniów wszystkich typów szkół. Z myślą o wspieraniu merytorycznym i metodycznym nauczycieli powstały teki edukacyjne: *Ocaleni z nieludzkiej ziemi* (OBEP IPN Łódź) i *Deportacje Górnolązłaków do ZSRR w 1945 roku* (OBEP IPN Katowice). Organizowane były także warsztaty i seminaria dla pedagogów przybliżające te tematykę.

Odrębnym tematem jest edukowanie nauczycieli polskich pracujących poza granicami kraju i nauczycieli zagranicznych. W programie Polonijnych Spotkań z Historią Najnowszą od 10 lat pojawia się temat deportacji i zysk, podobnie jak w realizowanym od dwóch lat projekcie „Poland in the Heart of the European History”.

Edukatory IPN prowadzą szereg różnorodnych działań adresowanych do dzieci i młodzieży, m.in. projekty edukacyjne, konkursy, lekcje i warsztaty, prelekcje i wykłady.

W ramach ogólnopolskiego projektu edukacyjnego „O tym nie można zapomnieć... spotkania z kobietami, które przeszły piekło obozów i łagrów” uczniowie poznają kontekst historyczny wydarzeń i losy osób deportowanych na Wschód.

W całej Polsce organizowanych jest szereg konkursów historycznych, np. „Losy Polaków na Wschodzie w latach 1939-1956” (ze Związkiem Sybiraków i Dolnośląskim Kuratorium Oświaty), „Śladami ludzkich łez” (OBEP IPN Poznań), „Golgota Wschodu - losy Polaków w Związku Sowieckim 1939-1956” (OBEP IPN Kraków).

Edukatory IPN prowadzą także lekcje i warsztaty w Polsce i zagranicą, dotyczące tematyki deportacji, losów zesłańców.

W latach 2002-2011 Instytut Pamięci Narodowej sprawował nadzór merytoryczny i finansował prowadzony przez Ośrodek „KARTA” w Warszawie projekt badawczy pod nazwą „Indeks Represjonowanych”, którego celem było stworzenie imiennych wykazów ofiar represji sowieckich - obywateli polskich i Polaków. W okresie tym ukazało się dziewięć tomów „Indeksu”.

Oprócz działań naukowych i edukacyjnych prokuratorzy Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prowadzą obecnie siedem śledztw dotyczących deportacji w głąb ZSRR w latach 1939-1941 oraz 1944-1945 z terenów dawnych województw, białostockiego, wileńskiego, wołyńskiego, lubelskiego i poleskiego. W ramach tych śledztw gromadzone są zeznania tysięcy świadków, a także archiwalia (m.in. z Republiki Kazachstanu).

Na pierwszym planie z prawej dyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN Andrzej Zawistowski. Obok także z prawej naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej w Białymstoku Waldemar Wilczewski

Na pierwszym planie z prawej dyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN Andrzej Zawistowski. Obok także z prawej naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej w Białymstoku Waldemar Wilczewski

Biał-6m.jog

Biał-6m.jog

D
e
s
c
r
i
p
t
i
o
n

Bial-7m.jpg

Bial-7m.jpg

Bial-9m.jpg

Bial-9m.jpg